

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 18. novembra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 137.

Dr. Fran Windischer.

V resnih časih za potrebo krepke skupne go podarske korporacije v Sloveniji.

Ako hočemo s pridom in s potrebno stvarno izkušnostjo stati na braniku svojih gospodarskih interesov in utrjevati svoje gospodarske pozicije, nam je potreba dobrih in izkušenih strokovnjakov za razna gospodarska vprašanja. Take gospodarske strokovnjake je mogoče imeti samo v velikih in močnih gospodarskih korporacijah z zadostnimi sredstvi. Le v takih gospodarskih zastopih je mogoče pridobiti in držati si strokovnjakov, ki so specialisti v svoji stroki. Kdor mora sočasno zasledovati celo vrsto kompliciranih gospodarskih vprašanj, ne more delati po redu in ne more danes ob vsej darovitosti obvladovati naravnost ogromnega materiala. V Sloveniji s svojimi posebnimi prilikami potrebujemo izvrsten prvredni gospodarski generalni štab, kajti sedaj moramo zasledovati vse gospodarske dogodbe raz druge vidike, kakor smo to delali v stari monarhiji, kjer so na Dunaju in v Pešti vodili veliko gospodarsko politiko in kjer mi kot mali drobec nismo prihajali sotvorno v poštev. Danes v novi državi moramo v svoji vodilni gospodarski korporaciji motriti vsa vprašanja neposredno raz stališča države s popolnim čutom velike odgovornosti ter skušati, da pod tem vidikom pripravimo do veljave tudi svoje posebne interese. Kot gospodarsko najbolj razvitemu delu pripada nam tudi dolžnost, da v mnogih vprašanih gospodarske in prometne politike nastopamo iniciativno in vodilno. V mnogih strokah je naš gospodarski interes odločilen za državo samo. Ker smo daleč od centrale in daleč od drugih gospodarskih središč, je potrebno, da osebno iščemo stikov in da osebno zastopamo svoje gospodarske interese. Zato je treba mnogo denarja, in če zapademo v žalostne čase, ko bomo morali na pozive na najvažnejše gospodarske konference odgovarjati, da nimamo denarja in da moramo ostati doma. Odsotni pa nikdar nima prav. V takih prilikah nam sila gospodarskih razmer in čut za samoobrambo kategorično nareka, da svojih obstoječih gospodarskih korporacij ne smemo slabiti, ampak da jih moramo jačiti in izpopolnjevati. V koncentraciji bo naša moč in naša bodočnost, ne pa v delitvi. Zategadelj je treba svariiti pred usodnim delom, katero se poskuša pri nas poslednji čas pod vnanjim nezadostno presoje-nim vplivom, ki meri na to, da se razkroj Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo in se osnuje na obrtnike posebna obrtniška zbornica, ali celo dve. Taka delitev bi bila usodepolna. Škodovala bi v prvi vrsti našemu številnemu obrtniškem stanu v Sloveniji, ki šteje okoli 25.000 obratov in zaposluje z vajenci nad desetisoč pomožnega delavstva. Naši gospodarski stanovi imajo v novi državi celo vrsto skupnih mogočnih interesov, že zategadelj, ker so nastanjeni v Sloveniji. Te interese je mogoče vse drugače zastopati v čvrsti enotni korporaciji nego v zastopstvu, omejenem samo na podeljene stanovske družine. S tem, da se zanje osnuje avtonomne zastope, sekcije zvane, v enotni Trgovski in obrtniški zbornici za Slovenijo, je mesta in prilike dovolj, da se zastopajo in obravnavajo posebni interesi obrtništv, trgovine in industrije v avtonomnih sekcijah. Na drugi strani je pa dana možnost, da se vsem stanovskim družinam skupna gospodarska vprašanja, kakor so carina, promet, davki, denarstvo, socialna zakonodaja,

finančna politika, razpravljajo skupno in enotno, saj ne more biti dvoma o tem, da imajo ves drug poudarek zahteve čvrste enotne gospodarske korporacije za celo Slovenijo, kakor pa zahteve posameznih podeljenih stanov. V zadrugah, zvezah zadrug in v prostovoljnih organizacijah ima naš obrt, naša trgovina in industrija že tako razvito zastopstvo, da se ga more v primeru z drugimi našimi pokrajinami imenovati vzgledno. Samo dosledno je, če se poleg teh zastopstev posameznih stanovskih družin skrbi za krepko gospodarsko sintezo v enotni slovenski gospodarski zbornici, v kateri se v posameznih sekcijah razpravljajo posebna vprašanja posameznih skupin ločeno, v velikih gospodarskih vprašanih pa, kjer gre za skupne vitalne interese vseh naših produktivnih stanov, pa govori in nastopa ena močna korporacija v imenu celokupne slovenske produkcije, kupčije in denarstva.

Razcepanosti in podeljenosti ter pričkanja z vsemi slabimi posledicami imamo menda ravno dovolj v naši politiki. V našem ogroženem gospodarstvu pa menda pač ni potrebe siliti za razdvojenostjo, katera mora prinesiti našemu gospodarstvu v Sloveniji samo nepopravljivo škodo. Smo v zelo težkih časih v Sloveniji in gremo še težjim časom nasproti, pa je potrebno, da združimo vse svoje prizadevanje v enotno zastopanje svojih vitalnih gospodarskih interesov, tako v državi sami kakor na zunaj napram vedno čvrstejši nastopajoči vnanji konkurenciji.

Zategadelj pravim, ne razbijati, ampak graditi in popolnjevati to, kar hvala Bogu že imamo. Ako mi danes ustroj že obstoječega krepkega zastopa, ki ima lep sloves in dokaj veljave, ne ugaja, bom skušal dopolniti in izpopolniti, kar je morda še nedostatno, ne bom pa delil in razdiral, ker bi s tem slabil.

Ako si naši obrtniki obetajo izboljšanja svojega položaja od preureditve svojega poklicnega zastopstva, potem je na mestu, da se ogledajo po vzgledih ondot, kjer vladajo slične prilike in sličen gospodarski razvoj, kakor ga imamo danes že pri nas v naši obrtnosti v Sloveniji. Napačno pa bi bilo jemati si za vzor uredbo stanovskega zastopstva, kakor obstoji v Srbiji, kjer so gospodarske prilike za obrtnike, kjer je razvoj in stanje obrtništvta danes še vse drugačno nego pri nas. Pri nas se mnogo govori o zakonu o radnjama (srp. obrtni red), ki je l. 1910 stopil v veljavo v Srbiji. O njem izrekajo sodbo celo taki, ki poznajo ta zakon še manj nego naš obrtni red. Po 500 letnem mučeništvu svobodni, so se Srbi izredno brzo razvijali vsestransko in dosegli čudovito visoko stopinjo razvoja. Naše obrtne, kupčijske in upravne razmere so pa pri vsem tem le drugačne in zahtevajo posebnega vpoštevanja. V Srbiji je ta zakon pomenjal kolosalen napredek proti staremu zakonu iz leta 1855, ali za naše gospodarske, obrtne in kupčijske prilike ta zakon ne bi bil primeren, pomenjal bi mogočen korak nazaj. Ne zamerjamo, kar imamo. Če je potrebno reforme, potem izvedemo reformo. Ne fantazirajmo pa za zakonom, ki ne ustreza današnjemu stanju našega obrtnega razvoja. Ne smemo se prenehati. Do enotnosti pride-mo tudi na tem polju, ali po drugem potu in polagoma z novim enotnim obrtnim zakonom.

Svetovna zunanja trgovina kot enota.

Nemška »Voss« je po angleškem mesečniku »Foreign Affairs« (zunanje zadeve) prinesla članek E. D. Morela. Pravi: »Čuditi se moramo, da je z izrednim gospodarskim procvitom Nemčije v desetletju pred vojsko šla vstrie tudi doba napredka naše zunanje trgovine, kakor še ni bilo nikdar prej. Navidezni procvit Nemčije po vojski ni presenetil samo slučajnega opazovalca, temveč tudi dobre trgoce in objektivne politike, in to tembolj, ker so drugi strokovnjaki

prerokovali skorajšnji polom vse finančne in gospodarske zgradbe Nemčije.

Avtor razmotriva vzroke tega poloma. Nemci mu ne pritrdijo v vsem, pustijo dogodke pred rentno marko na strani ter začnejo z njo in z Dawesovim načrtom. Pravijo, da suhih števil statistike ne smemo vzeti vselej preveč tragično in da je tudi v navidezni pasiviteti skritega marsikaj dobrega. V dokaz za to navaja »Voss« relativno visoko pasivitetu zunanje nemške trgovske bilance v mesecu septembru, primerjano z bilanco v mesecu avgustu. Poglejmo to-le tabelico:

Predmeti	Izvoz 1924		Uvoz 1924	
	september	avgust	september	avgust
	v vrednosti po 1000 zlatih mark			
Živila	7.934	4.945	1.550	1.957
Živila in pijače	206.684	152.426	34.543	50.398
Surovine	223.901	148.317	40.607	43.835
Polfabrikati	58.537	42.371	42.766	37.054
Fabrikati	121.436	89.142	442.822	454.687
Zlato in srebro	4.930	11.023	1.768	1.430
Skupaj	623.422	448.224	564.056	589.361

Dviganje uvoza napram avgustu se tiče torej v prvi vrsti živil (+ 54,3 mil. zlatih mark), surovin in polfabrikatov (+ 91,8) in fabrikatov (+ 32,3 mil. zlatih mark). Povečani uvoz živil si razlagajo z zakasnelo žetvijo v nekaterih delih Nemčije. Na surovinah so najmanj udeležene tekstilne surovine, tobak in oljni sadeži. Tudi uvoz premoga, železne rude in drugih rud se je zelo dvignil, prav tako uvoz tekstilnih fabrikatov, do čim je šla številka za zlato in srebro vsled zmanjšane eksporta kovnega srebra nazaj.

Nazadovanje izvoza se tiče v prvi vrsti živil in pijač (- 15,9 mil. zl. m.) in fabrikatov (- 11,9). V prvi skupini je udeležen predvsem sladkor, dočim zaznamuje ječmen izvozni plus. Druge spremembe so brezpomembne.

Ravno pomnoženi uvoz surovin je pa ugodno znamenje. Ker jih le deloma konsumirajo doma in jih porabijo večinoma za izdelavo izvoznih predmetov, ki se v bilanci tistega meseca seveda še ne morejo javiti,

vidimo v tem pomnoženem uvozu dvojno: prvič pomnoženje kreditov nemški industriji, večinoma inozemskih, drugič pa pomnoženo povpraševanje po njenih izdelkih, za katere potrebuje surovine. Tudi drugi informacijski viri nam povedo isto, in zato ta pasiviteta (in morebiti tudi nadaljna, lahko mesece trajajoča) ni neugodno, temveč ugodno znamenje za položaj nemškega gospodarstva in nemške eksportne industrije posebej.

Kakor vidimo, da gre nemška eksportna industrija kvišku, tako opazimo isto tudi pri angleškem in drugem eksportu: zunanja trgovina vsega sveta je enota, vsak eksport ima za posledico tudi import, vsak prodajalec je tudi kupec; nobeni deželi se ne more trajno dobro goditi, če se ne godi dobro tudi drugim, pa najsi so to najhujši konkurenti. Svetovno gospodarstvo je tako tesno spojeno, da se moč ali oslabele enega člana pozna tako ali tako tudi pri drugih. V »Trgovskem listu« smo že večkrat pisali v tem smislu.

K. P.:

Slike iz avtomobilske veleindustrije.

Industrijska tekma med Nemčijo in Zedinjenimi državami Sev. Amer. se najizrazitejše odigrava v proizvanju avtomobilov.

Svetovno podjetje nenavadno ogromnega obsega v Detroitu veleindustrija Forda preti uničiti nemški trg, ki je prisiljen zajeziti uvoz ameriških vozil.

Prohibitivna carina 139% faktuorne vrednosti, ki je naložena na uvoz cennejših avtomobilov, se smatrati za uvozno prepoved Fordovih vozov v Nemčijo.

Fordovo podjetje ima zaposlenih 119.000 delavcev, vseskozi izkušenih, prvovrstnih strokovnjakov.

Pri vstopu dobi vsak delavec po pet dolarjev začetne plače na dan, po dveh mesecih zadovoljive službe se zviša ta plača avtomatično na 6 dolarjev, doseže pa lahko 7 in 8 dolarjev v slučajih posebne spretnosti in porabljenosti določne osebe.

V Fordovih tovarnah, ki so združene na ogromnem zemljišču v enotno podjetje, se razen 300 motornih vlačilcev in drugih poljedelskih strojev zgradi dnevno 7000 do 8000 avtomobilov, ki so popolnoma za vožnjo pripravljani.

Vozila najrazličnejših vrst so v tem številu, dvo- in štirisedežni avti, od-

prti in zakriti vozovi, tovorni avtomobili za razne obrti, za mesarje, pekarje, za zdravnike itd. Tovarniška cena teh vozov franko evropsko pristanišče na debelo pride na 23.500 Din za odprti štirisedežni avto, zakriti avto s štirimi sedeži stane 34.000 Din.

Pri tovornem avtomobilu do treh ton se zviša cena na 38.000 Din, vse kalkulirano po trenutnem kurzu dinarja.

Povprečno pride skoro v vseh severnoameriških državah na vsakega šestega prebivalca po en avto, torej ne samo podjetniki, ampak tudi delojemalci so posestniki avtomobilov.

V nekaterih tovarnah ima skoro vsak delavec svoj avto, s katerim se vozi na delo in zopet domov, slično kakor pri nas s kolesom.

Seveda je to samo mogoče, ker so cene avtomobilov v razmerju z služkom jako nizke.

Samo v Chicagu je več avtomobilov v obratu, kakor v celi Nemčiji skupaj; pri tem pa se vrši promet brezhibno, nezgode so primeroma redke. Da vpliva to prometno sredstvo jako ugodno na razvoj narodnega gospodarstva s povzdigo delovne ekonomije, je povsem jasno.

Iz uradnih poročil nemške indu-

strijе je posneti, da z ameriško konkurenco ne more več tekmovali vsled previsokih cen surovin in manjše delovne kvalitete nemškega delavca.

Nemški socialpolitiki razmotrivajo sedaj, ko preti ameriška industrija omajati stališče domače avtomobilne obrti, sledeča vprašanja:

1. Kaj je vzrok, da je dobava lahkih Fordovih vozil v Ameriki toliko cenejša?

2. Ali je treba proti tem izdelkom v Nemčiji prohibitivne carine?

3. Kakšen uspeh bi imela taka carinska politika, ki pomeni sploh uvozno prepoved, na nemško narodno gospodarstvo.

Na prvo točko je vprašanje že rešeno z ugotovitvijo nižjih dobavnih cen surovin v Ameriki in večjo izdatnostjo delovne moči tamošnjega delavca.

V tem zadnjem oziru nam daje zopet Fordovo podjetje krasen vzgled velikopoteznosti v ekonomiji delavskih moči. Raztegnitev delovnega časa nima zaželjenega uspeha; intenzivna izraba razpoložljivih sil, skrajno izkoriščanje tehničnih pripomočkov in ekonomično dovršeno gospodarstvo z delovnim časom so bile vodilne misli genialnega Amerikanca, ki ga skuša sedaj Nemčija posnemati.

Fordov obratni sistem deluje naravnost z neverjetno točnostjo ter vzbuja občudovanje celega sveta; na njem teži velikanski uspeh tega vzornega podjetja.

Avtomobil se v teh tovarnah v par urah popolnoma dogradi, prej nego pri nas par čevljev, in sicer do zadnje pritikline.

Gradba in sestava voza gre brez presledkov iz roke v roko, voz se pomiče od delavca do delavca, od katerih ima sleherni natanko določeno opravilo; ko ga da zadnji iz rok, je avto za vožnjo pripravljen.

Če sedaj računamo povprečno dnevno mezdo po 6 dolarjev, pride delo za voz, ki stane 340—490 dolarjev, samo na 50 dolarjev.

Tega nemška konkurenca ne zamore, čeravno nemška industrija takih mezd ne plačuje.

Prohibitivna carina pa je zopet dvo- rezno sredstvo, v svojih posledicah utegne škodovati celokupnemu državnemu gospodarstvu. Že se pojavljajo glasovi, ki svare nemško upravo pred takimi prisilnimi sredstvi in priporočajo vsestransko posmerno ameriškega delovnega načina kot uspešnejše orožje v konkurenčnem boju.

Konečno pa se mora tudi ta industrijski dvoboj končati v medsebojnem trgovskem sporazumu, ki je predvsem v načrtu nemško-ameriške trgovske pogodbe; seveda, ko stopi ta v veljavo, bo Ford preplaval vso ostalo Evropo s svojimi cenejšimi vozili.

Razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote.

IV. b. Postopanje pred razsodiščem.

Postopanje pred sodiščem se vrši javno. S tem se razumeva svoboda, poslušati, ne da bi se moral izkazati kakršenkoli interes na pravdi. Javnost je torej za občinstvo, v svrhu njegove vzgoje kakor tudi za nadzorstvo nad sodstvom. Pristopne so razprave vsem odraslim osebam, ki so neoborožene, razen ako so po svojem poklicu obvezane, nositi orožje. Izvzete so samo osebe, ki naj se v pravdi zaslisi za priče, in one, ki motijo razpravo. — Javnost se pa sme izključiti, toda samo iz razlogov npravnosti, javnega reda ali pa zato, da se izvede razprava nemoteno. Vrh tega sme razsodišče na predlog tudi ene same stranke javnost izključiti, če se morajo zaradi rešitve pravnega spora razkladati dogodki iz družinskega življenja. Izključiti se sme javnost za vso razpravo ali za poedine njene dele. Nikoli pa se ne sme raztegniti izključitev javnosti na razglasitev sodbe. O izključitvi javnosti odloča sodišče v tajni seji. Sklep o izključitvi javnosti se mora razglasiti. — Če razprava ni javna, sme vsaka stranka zahtevati, naj se razen njenemu pooblaščenca dovoli tudi trem njenim za-

upnikom, da smejo biti prisotni pri razpravi (§ 37.).

Za red pri ustni razpravi skrbi predsednik razsodišča. Onega, ki vkljub opominom moti razpravo, je dopustno odstraniti, a samo, če se mu je prej zagrozila odstranitev in je bil s tem opozorjen na njene pravne posledice. Izrazi odobravanja ali grajanja so prepovedani. Ako je bila odstranjena od razprave stranka, se sme zoper njo na dotični predlog postopati, kakor bi bila odšla prostovoljno. Dopustno je torej, v njeni odsotnosti z nasprotno stranko samo razpravo nadaljevati, jo zaključiti in eventualno izdati zamudno sodbo. Na to je stranko posebej še opozoriti, ko se ji zagrozi odstranitev (§ 38.).

Postopanje je ustno. — Razsodišče uvede ustno razpravo, če je bil poziv poravnave brezuspešen. Zaslisi mora stranke glede njih izvajanj in dokazilnih predlogov ter ugotoviti dejanski stan, ki je temelj spornega predmeta. Če se stranka ne more izjaviti jasno o pravni stvari, ali če se vede nedostojno, mora razsodišče odrediti, da se ji postavi zastopnik. — Kolikor ne predpisuje pravilnik drugače, določi razsodišče postopanje po svoji izprevidnosti. — V stvareh večje važnosti ali zamotanega značaja ali v računskih sporih sme razsodišče strankam naložiti, naj še pred razpravnim rokom pismeno obrazložijo svoje dejansko stanje. Te izjave je treba vložiti v dveh enakoglasnih izvodih, od katerih se pošlje eden nasprotni stranki, drugi pa se shrani v sodnih spisih. V takih primerih sme razsodišče stranke tudi napotiti na pripravljeno razpravo pred tajnikom razsodišča. Ta pozove stranke predse ter zabeleži njih dejanske navedbe in dokazilne predloge v zapisnik, ki ga potem predloži razsodišču. Stranke so upravičene, svoje opazke glede spornih točk računa ponoviti pred razsodiščem. V vseh drugih primerih lahko pušča razsodišče pismene izjave (razen tožbe) vnamar. — Če ena stranka ni prišla ali če se pristovoljno odstrani ali če sicer prisostvuje razpravi, toda neče razpravljati, to postopanja ne ovira. V tem primeru se vrši obravnava samo z drugo stranko. Če pa nobena stranka ne pride na razpravo, postopanje počiva, dokler ne predlaga ena izmed strank, da naj se postopanje zopet povzame (§ 42.).

Postopanje je neposredno. Na podstavi vseh podatkov vse razprave in vsega dokazovanja ter po njih skrbni oceni a po svobodnem svojem prepričanju mora razsodišče presoditi, katere dejanske navedbe naj se smatrajo za istinite in dokazane in katere ne. Razsodišče sme pozvati stranke, naj pridejo zaradi ugotovitve dejanskega položaja ali zaradi pojasnitve dvomljivih točk osebno pred sodišče. Razsodišče sme zaslisi stranke, priče in izvedence, toda le brez prisega. Če je treba, da se stranka, priče ali izvedenci zaslisi pod prisego, ali če se stranka, priče ali izvedenci protivijo zaslisanju, je naprositi za to okrajno sodišče, v čigar okolišju biva dotična oseba, ki jo je zaslisi, in seveda navesti trditve, ki so stavljene pod dokaz. Isto je dopustno, če biva zunaj Ljubljane oseba, ki jo je zaslisi. Redno sodišče bo proti upornim pričam in izvedencem moglo nastopiti s silo, dovoljeno mu po civilnopravnem redu. Zoper stranko tudi redno sodišče nima prisilnega sredstva. Toda razsodišče bo potem, skrbno ocenjevaje vse okolnosti, presodilo, kak vpliv ima za dokaz to, če se stranka brez dovoljnih vzrokov brani izpovedati ali odgovarjati na posamezna vprašanja, ali če stranka, povabljena, da bi bila zaslšana brez prisega ali pod prisego, ne pride pred sodišče. Sodni vpogled v trgovske ali v druge poslovne knjige sme izvesti le en razsodnik razpravljajočega razsodišča ali njegov tajnik. Če pa so dotične knjige zunaj Ljubljane, je zaprositi za izvedbo tega dokaza okrajno sodišče, v čigar okolišju se vodijo knjige (§ 43.). Zaslisanje izvedencev in sodni vpogled sme odrediti razsodišče tudi brez predloga strank. Stranke so upravičene sporazumno imenovati izveden-

ca. Če se pa ne sporazumejo, mora vsaka stranka v neprestopnem roku, odrejenem po razsodišču, imenovati po enega izvedenca, ki potem izvolita tretjega izvedenca za predsednika komisiji izvedencev. Če se izvedenca ne zedinita glede osebe tretjega izvedenca, imenuje ga razsodišče. Istotako imenuje izvedenca razsodišče, če stranka v odrejenem roku ni imenovala izvedenca (§ 47.). Na podlagi tega, kar so stranke navedle, da razsodišče izvedencem navodila ali sestavi vprašanja, o katerih morajo izvedenci izreči svoje mnenje. Mnenje izvedencev pa za razsodišče ni obvezno (§ 48.). Razsodišče sme ukreniti, da prisostvuje tajnik ali njegov namestnik postopanju pri zaprosenem sodišču, če je zaradi pojasnila spornih dejanskih okolnosti treba in če sta obe stranki ali vsaj ena stranka zadovoljni, trpeti stroške brez pravice do njih povračila, o tem pa se morajo obvestiti stranke in zaproseno sodišče (§ 44.). Za sprejem dokazov v inozemstvu je zaprositi inozemsko sodišče po pristojnem sodišču v Ljubljani, če ni obče znano, da ustrezajo inozemska sodišča tudi neposrednim zaprosilom (§ 45.). Uradoma pa ugotovi razsodišče tržne in borzne cene, ki jih je treba vzeti v poštev za rešitev spora (§ 46.).

rst.

Papirnati denar ali denarna kriza.

Zagrebski »Lloyd« prinaša članek, ki je tudi za nas v vsakem oziru zanimiv in katerega prinašamo zato v dobesednem prevodu:

»Dandanes se piše zelo mnogo o denarju; prej se o tem predmetu nikdar ni govorilo niti pisalo toliko, kolikor se dela to sedaj v vseh krogih. Razvila se je o tem posebna obširna književnost in terminologija; predmet se je od vsakovrstnih »strokovnjakov« še kompliciral in pravilno je nedavno g. dr. Luja Bakotić v tem oziru pripomnil: da pisanje o denarju, izgleda človeku kakor pismo hieroglifov... V resnici se skromni človek, ki samo motri in proučuje, kaj se dogaja, boji izstopiti na javno govorilnico, kadar vidi pred seboj maso člankov izpod peresa »ljudi dobro poučenih«, a redno dobro poučenih o poslih, katere zagovarjajo. Tako se mi zdi, da nahajamo v velikem številu takih primerov osebe, katere pišejo lepe poučne članke, katerim je pa psihološko ozadje oni stari ljudski pregovor, ki pravi: što se babi htjelo, to se babi snjelo (sanjalo)... Tako mi izgleda tudi članek, ponatisnjen v zagrebškem »Tagblattu« dne 7. novembra t. l. št. 258. Svrha tega članka je, da se dvigne glas javnega mnenja, zahtevajoči za nadaljnjo tiskanje novčanic — iz papirja.

Že lanskega leta, kakor tudi letos, sem, pravi pisec, v tem listu navedel tako drastične in točne dokaze o pogubonosti nadaljnega tiskanja papirnatega denarja, da se je čuditi, kako se more v imenu javnega mnenja še danes zagovarjati povečanje papirnatih novčanic.

Ne glede na to, piše avtor omenjenega članka drugi članek, v katerem trdi, da je točno ugotovil, da se je stanje v naši trgovini izboljšalo, vendar da je to samo začasno in da se to opaža samo v nižjih krogih trgovcev, a ne v višjih »špicah«. Ali je gospod opazil, da prodira denarna kriza vedno bolj v vasi in da je v nižjih vrstah komaj započela, a da dobiva vedno večji razmah. Zato se očita Narodni banki, katera je opustila ta važni gospodarski problem in ne vodi o potrebi povečanja kroženja računa, a katero (povečanje) je edini izhod iz kritičnega položaja. Vrednost dinarja je po mnenju pisca končno stabilizirana in bi sedaj nova izdaja papirnatih novčanic nikakor ne povzročila padec dinarja! Kakor da ne bi bil eden izmed glavnih vzrokov stabilizacije ravno ta, da se je prestalo s tiskanjem novčanic. Članek zaključuje tako: »Trgovski krogi v Beogradu in v Zagrebu gojijo v tajnosti skromno željo, da se

pomnoži kroženje novčanic, kot edina pot, da se reši vprašanje novčane krize; toda one ne smejo izraziti te želje na glas, ker bi to pretirani deflacionisti označili za nepatriotsko in nepravično.«

Proti tej skromni »želji« po pogubonosnem povečanju novčanic se mora vsekakor protestirati in to tem bolj, ker vse to, kar navaja pisec kot predpogoj, ni deloma resnično in je deloma izrečeno soglasno s pregovorom: što se babi htjelo — to se babi snjelo!

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

V Našicah (Slavonija) se nahaja I. jugoslovska tovarna pip in glinastih izdelkov. Izdela prilično 100.000 tucatov pip iz gline. Gline koplje v Našicah. Zaposluje 40 delavcev. Od obratnih naprav ima: 4 stiskalnice za pipe, napravo za galvanski tok, stiskalnice za glino, stružnico za železo, modele, mlin za glino, tri naprave za glazuro, parni stroj s 4 konjskimi silami, 4 peči francoskega sistema, peči itd.

* * *

Leta 1920 se je uvozilo: 1. Izdelkov iz fajansa in majolike ter fine kamnite robe 153.705 kg v vrednosti 1.020.317 Din; 2. porcelanastih izdelkov 1.161.329 kg za 6.696.848 Din; 3. ilovičnih izdelkov iz drugačnega materiala 100.730 kg za 944.806 Din.

Uvoz v l. 1920 je bil težak in in malenkosten, vršila ga je po večini ogromna Zolnarjeva tovarna v Pečuhu, dočim je bil l. 1921 še enkrat večji, ker se je lažje uvažalo in je odpadel svoboden uvoz iz Pečuha, bil pa je tudi konsum to leto večji nego prejšnje leto.

Iz tega sledi, da bomo uvažali tudi, ko se sezida tvornica v Novem Sadu, še vedno 100—300 vagonov blaga iz inozemstva. To znači, da bi potrebovali še 5—10—15 tvornic fajansa, majolike in porcelana, da pokrijemo domačo potrebo. Treba pa je tudi upoštevati, da se pri nas mesta razvijajo in da se kaže čim večje povpraševanje po higijenskih in električnih predmetih, vsled česar bodo morali sezidati kako tovarno.

Ker imamo dobra ležišča ilovice in kaolina in vse druge surovine, n. pr. feldškat, dolomit itd., je v našem interesu, da se ta industrija pri nas razvije tako, da bo pokrivala domače potrebe in mogla tudi izvažati.

V kolikor bi se postavljale tovarne v Srbiji, Bosni in Vojvodini, bi bilo potrebno zaposliti poleg Čehov, ki naj bi bili učitelji, tudi naše lončarje iz Pirota, ali sploh one, ki bi bili pripravljene, da se izurijo v tej industriji in jo tudi naprej izvršujejo.

Da bi se naši ljudje izurili kot delavci, mojstri ali samostojni industrijci in da bi se povzdignilo stanje naše keramične industrije, bi bilo potrebno: 1. Osnovati v Pirotu keramično šolo; 2. poslati pirotске in ostale lončarje na delo v češke keramične tovarne; 3. prevesti ene pregledno knjigo o praktični keramiki; 4. preiskati našo zemljo od strani državnega zavoda za pospeševanje obrti in industrije glede keramičnih surovin in njihove kvalitete; 5. omogočiti študij keramične industrije nekolikim kemikom. (Dalje sledi.)

Glavna zaloga

F. ŠIBENIK - LJUBLJANA

Trgovina.

Tehtanje lesa pri izvozu v Italijo. Na pritožbe železniške uprave v Trstu, da prihajajo naše vagonске pošiljke lesa v Italijo veliko lažje nego izkazujejo tovarni listi, je prometno ministrstvo odredilo, da se morajo vse pošiljke, predno gredo preko državne meje, ponovno tehtati.

Skladišče za smrznjeno meso. Trgovska zbornica v Trstu je sklicala posebno anketo, na kateri se bo razpravljalo o zidanju velikega skladišča za smrznjeno meso, katero dobiva Avstrija preko Trsta. Zbornica sama se zavzema za to, da se skladišče zgradi v rajonu proste luke.

Izvoz cerealijskega mesa v Trst. Trgovski krogi iz Trsta so prosili ogrske državne železnice, da jim znižajo za 30% tarifo za prevoz cerealijskega mesa v Trst. Uprava ogrskih železnic je to prošnjo zavrnila iz politično-gospodarskih razlogov.

Industrija.

Zveza srednjih in malih industrijcev v Trstu. V Trstu se je dne 6. t. m. osnovala gospodarsko-strokovna organizacija, ki ima namen zastopati interese srednje in male industrije v Trstu in Julijski Benečiji.

Carina.

Carinski dohodki v tretji desetini meseca oktobra t. l. V tretji desetini meseca oktobra t. l. so naše carinarnice pobrale 61.432.991 Din carine. Največ so pobrale carinarnice v Beogradu (14 milijonov 409.187 dinarjev), v Zagrebu (14.822.884 Din), v Ljubljani (4.119.959 dinarjev), v Skoplju (3.691.171 Din) in v Mariboru (3.687.251 Din). Znatne vsote sta pobrali v Sloveniji še carinarnici na Jesenicah (442.206 Din) in na Raketu (420.211 Din).

Nadavek na uvozno carino. Po naredbi finančnega ministrstva se bo od 1. decembra plačeval 1000 odstotni nadavek na uvozno carino. Na živino, ki se carini po vrednosti, se nadavek ne plača. Za plačanje takse na luksuzno blago ostane še nadalje v veljavi naredba z dne 20. avgusta t. l.

Davki in takse.

Sadni mošt. Točenje sadnega mošta ni zavezano plačilu točarske takse po tar. post. 62. taksne tarife, ker se sadni mošt ne more smatrati za alkoholno pijačo.

Tehnična kisova kislina, ki ima 40% jakosti in je neporabna za uživanje, ni zavezana državni trošarini.

Donos državne trošarine v mesecu septembru 1924. V mesecu septembru t. l. se je v naši državi pobralo 38.527.530 dinarjev državne trošarine, ki se na posamezne trošarinske predmete razdeli nastopno: sladkor 7.877.899 Din, kava 4.343.756 Din, kavin nadomestek 225.916 dinarjev, riž 231.518 Din, pivo 5.450.056 dinarjev, fina vina 69.812 Din, navadna vina 3.992.780 Din, esence brez alkohola 11.073 Din, liker in konjak 418.938 Din, sveče 70.250 dinarjev, električne žarnice 690.955 Din, svetilni plin 209.607 Din, karbid 324.282 Din, kresila 72.559 Din, alkohol 7.574.609 Din, žganje 1.056.276 dinarjev, kisova kislina 412.934 Din in benzin 5.334.780 Din. Na kontrolni pristojbini za denaturiranje špirta se je pobralo 159.527 Din. Donos v mesecu septembru t. l. je le za okoli 250.000 Din manjši nego donos v istem mesecu leta 1923, za proračunom pa je zaostal za 11.639.136 Din. Zanimivo je, da se je v mesecu septembru t. l. pobralo na carinarnicah za več nego 2.500.000 Din manj trošarine na sladkor in za skoro 2 milijona dinarjev več trošarine na benzin nego v istem mesecu leta 1923. Piva, navadnega vina in žganja se v septembru t. l. ni nič uvozilo, kajti carinarnice niso od teh predmetov pobrale nič trošarine.

Davek na promet z vrednostnimi papirji - efekti. V Nemčiji se je pobirala pred vojno od borznih zaključkov 0,3% taksa, brez ozira na to ali je kupčijo sklenil posrednik ali komitent. Sedaj znaša prometni davek za posrednike 4%, za komitenta pa 15%. Pred vojno je stala transakcija efektov na borzi z vsemi stroški dvakrat po 0,45%, to je 0,9%, danes pa plača komitent za isto transakcijo dvakrat po 17, to je 34% borznega prometnega davka. Davek se je torej izza predvojne povišal za 38 krat. V Avstriji znaša prometni davek 2,4%. Za kulisne nakupe in prodaje se zniža taksa na eno četrtino, za enostranske kulisne poste pa na pet osmin navedene takse. Na Češkoslovaškem znaša prometni davek 1/2%, na Angleškem se pa taksa »Contract note« ravna po kakovosti blaga, na primer za predmet, ki je vreden 7500—10.000 Livre Sterl. znaša taksa 1/15 do 1/20%. Na Francoskem znaša taksa za borzna naročila 1/2% od vrednosti zaključka.

Denarstvo.

Fuzijska stremljenja dunajskih malih bank. Z Dunaja poročajo: Finančna uprava namerava pozvati male banke, ki se nahajajo v težkočah, da ali hitro izvedejo likvidacijo ali pa se fuzionirajo.

Promet.

Po koliko denarnih pisem v inozemstvo sme oddati kdo na dan na isti naslov. Od 1. januarja 1924 se smejo pošiljati vrednostna pisma tudi v nekatere tuje države. Hkratu se je določilo, da se smejo pošiljati samo manjši zneski, a največ do 500 Din = 34 zlatih frankov. Finančni minister je dovolil promet v prvi vrsti pač zato, da prihrani pošiljatelj izgubo časa in pa stroške za nabavo izvoznega dovoljenja. Že to, da je znesek, ki ga sme kdo poslati iz naše države, omejen, kaže, da je hotel finančni minister preprečiti vsako špekulacijo z našo valuto. Ume se samo po sebi, da stranke v obče ne smejo oddajati več ko po eno denarno pismo na en naslov. Vendar pa smejo, n. pr. prosvetna društva in zavodi, pa tudi posamezniki, kadar pošiljajo kupnino za naročene knjige, glasbila itg. ali pa domačini sinu ali hčeri, ki študira v inozemstvu, poslati tudi po dve denarni pismi na dan, denarnim zavodom, menjalnicam itd. pa to ni dovoljeno. Če bi pošta zapazila, da kdo denarni promet z inozemstvom zlorablja za špekulacijo z našo valuto, ima nalog, da ga naznani generalnemu inspektoratu finančnega ministrstva.

Promet na bosanskih železnicah. V mesecu septembru t. l. so bosanske železnice prevozile 342.000 oseb in pretovorile 165.000 ton blaga. Kosmatji pre-

jemki iz tega prometa so znašali 21.1 milijonov dinarjev.

Prometna pogodba med Italijo in Češkoslovaško. Ministrski predsednik Mussolini in češkoslovaški poslanik v Rimu Kybal sta podpisala dne 15. t. m. v panastopijo gotove olajšave za železniški lači Chigi pogodbo, na podlagi katere nastopijo gotove olajšave za železniški promet med Italijo in Češkoslovaško.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani sklicuje v ponedeljek, dne 24. novembra t. l. točno ob pol 8. uri zvečer v gremijalni zborovalnici palača Ljubljanske kreditne banke, Aleksandrova cesta I. nadstropje, izvenredni občni zbor z dnevnim redom: 1. Ureditev delovnega časa v trgovskih obratih; 2. določitev odpiranja in zapiranja trgovskih obratov; 3. slučajnosti. V slučaju nesklepnosti se vrši eno uro pozneje ravnotam z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki pa sklepa veljavno neglede na število navzočih članov. — Načelstvo.

Trgovski ples v Celju. K predstoječi prireditvi, ki se, kakor že objavljeno, vrši 3. januarja 1925 v vseh prostorih Narodnega doma v Celju, namerava Trgovsko društvo otvoriti za svoje člane plesni tečaj. Svetujemo vsem onim članom, kateri ne obvladajo še moderne plese, da se takoj zgledajo v društveni pisarni, da se zamorejo pač ukreniti vse potrebne priprave za gorenji tečaj. Poudarjamo, da ne preostaja mnogo časa za priučevanja modernih plesov in tudi naj ne pomišljuje predolgo, da-li se hoče udeležiti plesnih vaj, temveč se naj brez odloga takoj prijavi.

cene za glavne predmete preživljanja. Tako se je cena za kruh zvišala na Angleškem od 1. januarja do danes za 50 centezimov, pri nas v Italiji pa le za 40 centezimov. Povišanje za sveže meso na debelo se računi na 1.80 lire za goveje in 50 centezimov za telečje meso. To povišanje se prav nič ne razlikuje od povišanja cene za meso v Franciji. Pojav podražitev, če tudi je občuten, ni omejen le na našo državo; v ostalem se pojavlja podražitev vsled večjega konzuma in boljšega življenja delavskih slojev. Ni se treba bati, da bi povišanje cen ogrožalo položaj delavstva, statistika brezposelnosti v naši državi je povsem zadovoljiva. Ker je pri nas glavni povod za podražitev nerazmerje med produkcijo in konzumom, je jasno, da mora vlada na cene jako malo vplivati ter da mora biti njena akcija umerjena in premišljena, osobito ker so izkušnje med vojno pokazale, da imajo rekvizicije z določenimi cenami jako slabe uspehe. V drugih pravih si pa vlada mnogo prizadeva, da olajša življenjske prilike, osobito s tem, da odpravlja ovire za razvoj stavbene podjetnosti in industrije. V tem smislu je izvedena reforma zakonodaje o delavskih hišah, o stavbenih kreditih, o zavodu za zidanje uradniških hiš itd. Vlada je vrhu tega ukrenila vse, kar je potrebno da se razvije in pospeši poljedelstvo in organizira poljedelski kredit. V teku izvrševanja so končno ministrski dekreti z dne 15. oktobra t. l. o ureditvi krušnega vprašanja in o najizdatnejši izbiri moke, da bi imeli čim cenejši in čim bolj zdrav kruh.

Zunanja politika Združenih držav ostane neizpremenjena. V Beli hiši objavljajo, da Coolidgejeve poslanice in govori ne govorijo o zunanji politiki, vendar pa prevladuje prepričanje, da bo ostala zunanja politika neizpremenjena.

Italijansko-nemška pogajanja in prednostna klavzula. Wolffov dopisni urad javlja: Odbor za inozemsko trgovino pri državni zvezi za industrijo in trgovino je odobril spomenico, ki spričo predstoječih italijansko-nemških trgovinskih pogajanj pravi, da je mogoče skleniti trgovinsko pogodbo v obojestransko zadovoljnost le na podlagi prednostne klavzule. Tudi začasna pogodba, ki ne bi slonela na tej prednostni klavzuli, se ne bo priporočala. Imenovana klavzula se ne bi upoštevala samo pri blagovni trgovini, temveč tudi pri vseh pravnih in osebnih vprašanjih. Nemšk - belgijska pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe, ki so bila prekinjena 21. septembra, so se zopet pričela v Berlinu.

Svetovni kongres novinarjev se bo vršil v Rimu. Valter Williams, predsednik kongresa svetovnega tiska je naznanil, da se bo vršil prihodnji kongres v Rimu v mesecu juniju in juliju l. 1925.

Razvoj poštnega čekovnega urada v Ljubljani. Čekovni urad v Ljubljani je imel koncem leta 1919: 1656, koncem leta 1920: 2321, koncem leta 1921: 2952, koncem leta 1922: 3319 in koncem leta 1923: 3738 čekovnih računov. Imetniki računov so imeli svoje stalno bivališče: 7 v področju poštne direkcije v Beogradu, 52 v Zagrebu, 3278 v Ljubljani, 3 v Novem Sadu, 3 v Sarajevu, 1 v Skoplju, 27 na Češkoslovaškem, 342 v Avstriji, 3 na Ogrskem 6 v Italiji, 6 v ostalih državah Evrope in 4 v Ameriki. Imetniki se stanovsko razdeli nastopno: 265 državnih uradov, 69 samoupravnih uradov, 25 šol, 67 cerkvenih uradov, 243 denarnih zavodov, 85 zavarovalnic, 118 zadrug, 281 industrijskih podjetij, 22 tiskarn, 1244 trgovcev, 107 časopisov, 445 združenj, organizacij in klubov, 41 zdravnikov, 18 lekarn, 114 advokatov, 29 notarjev, 13 inženjerjev, 72 uradnikov, 39 vpo-kojencev in 441 raznih poklicev. Od 1. februarja 1919 do 31. decembra 1923 je čekovni urad prejel 6.714.496 plačil v znesku 9.362.736.245 Din, izplačal pa je v 3.116.551 primerih 9.277.158.303 Din, od plačil in izplačil pa skoro polovico v l. 1923. To leto je prejel v 1.898.155 primerih 4.115.125.723 Din, izplačal pa v 858.689 primerih 4.097.620.275 Din. Denarnega prometa je imel čekovni urad v Ljubljani od dne ustanovitve, to je od 1. februarja 1919 do konca leta 1923: 18.639.893.349 Din. Saldo čekovnih računov je znašal koncem leta 1919: 10.373.835 Din, koncem l. 1920: 20 milijonov 204.102 Din, koncem leta 1921: 50.110.578 Din, koncem l. 1922: 68 milijonov 73.494 Din in koncem l. 1923:

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpopolniti Vaše zaloge »ZLATOROG« mila točno in pravočasno!

Razno.

Neverjetna vest se širi te dni po Ljubljani. Razpisane so volitve za naš parlament in se govori o nameri, da se v Ljubljani, našem slovenskem središču, postavi kot kandidat gospod Davidović. Ta vest, pravimo, se nam zdi neverjetna. Gospodarske interese zastopamo in se ogibamo dosledno politike. Tudi sedaj je za nas irelevantno, kakšne politične stranke je gospod Davidović. Gre nam za načelo in pa za mandat naše Ljubljane. Slovenske gospodarske interese mi vztrajno zastopamo in branimo. Nikdar pa nismo zastopali separatizma ali, če gre za mandat naše Ljubljane, se oglašamo kot Slovenci in izrekamo začudenje, kako si morekdo samo misliti, da bomo mi v današnjih resnih časih parlamentarno zastopstvo naše Ljubljane poverili drugemu nego Slovencu. Kaj bi rekli v Beogradu, da jim postavijo Slovenca za kandidata? Ali smo mi kolonija brez svoje inteligence? Oglašamo se dalje kot glasilo najvažnejših gospodarskih interesov in vprašamo, ali bomo ta prevažni slovenski mandat zaupali v najbolj resnih časih iz oportunističnih razlogov meni nič tebi nič odličnemu Neslovincu? Že pred dalj časa smo govorili v svojem listu in poudarjali, da treba pri prihodnjih volitvah vse večjo važnost posvečati našim gospodarskim interesom. Nam v Sloveniji gre dobesedno za obstanek in nam ne more biti egalno, komu poverimo zastopstvo svojih obrtniških, trgovskih, industrijskih interesov, delojemalskih in delodajalskih, interesov naših hišnih gospodarjev itd. Komur damo svoje glasove, moramo vedeti, da točno pozna naše gospodarske koristi in potrebe in da ima potrebno sposobnost za dobro zastopanje. Za nas ni dovolj, da se nam predstavi kdo kot politik z večjo ali manjšo spretnostjo za pričkanje. Osebna nota igra pri tem vprašanju odlično vlogo. Pa ne glede na vse drugo, prihaja v poštev vprašanje

našega narodnega ponosa in našega slovenskega nacionalnega prestiža. Tako daleč Slovenci navzlic vsem nadlogam vendar še nismo prišli, da bi med nami ne mogli najti ni ene slovenske oesbnosti, katera bi mogla dostojno, vredno in uspešno zastopati slovensko središče, našo Ljubljano.

Slovanski jeziki v Padovi. Dne 12. novembra t. l. sta se otvorila na trgovski šoli v Padovi tečaja za srbo-hrvatski in češki jezik. Poleg konverzacije se namerava posvetiti posebna pozornost na zgodovino, etnografijo in geografsko ekonomijo slovanskih narodov. Udeležujejo se tečajev poleg rednih dijakov tudi drugi interesenti.

Frankovne znamke, ki niso nalepljene neposredno na pošiljko, so neveljavne. Ministrstvo pošte in brzojava je z odlokom z dne 8. oktobra 1924 št. 62.167 odredilo, da se sme smatrati za pravilno frankirano samo taka pošiljka, na katero so frankovne znamke, ki še niso bile rabljene, neposredno nalepljene. Znamke, ki so izrezane iz prvotne podloge ali ki so na pošiljko prišle, niso veljavne za frankiranje, ker se smatra, da so take znamke bile že lahko uporabljene.

O draženju življenjskih potrebščin. V svojem velikem govoru pred parlamentarno večino je italijanski ministrski predsednik Mussolini omenjal draženje preživljanja, osobito pa podraževanje življenjskih potrebščin. Pojav je splošnega značaja, rekel je Mussolini, in pojavlja se tudi v državah, katere producirajo same veliko več življenjskih potrebščin nego Italija. Podražitev ni zadevala edino Italijo, ki ima nizko valuto in ki je primorana uvažati ogromne množine živil, ampak tudi bogate Zedinjene države ameriške in Južnoameriške države, ki živila izvažajo. Pripomniti je potreba, da se je preživljanje v Zedinjenih državah od meseca junija do meseca oktobra t. l. podražilo za 4%. Ni torej čudno, da se je preživljanje v Italiji od meseca januarja t. l. podražilo za 2%, to je za odstotek, ki je manjši nego v Avstriji, Nemčiji in v drugih državah. Celo v Švici in v Angliji so se zvišale

85.578.942 Din. Najstarejši čekovni zavod v naši državi se nahaja v Sarajevu, ki pa tako glede števila čekovnih računov, kakor glede višine vlog zaostaja za ljubljanskim zavodom.

Književnost.

Gospodarska revija »Ital-Jug«. — V Milanu izhaja mesečna revija »Ital-Jug«, ki je odlične važnosti za poglobitev gospodarskih stikov med našo državo in Italijo. Revija, ki je pisana v italijanskem in našem jeziku, urejuje g. dr. Anton Filipić, trgovski ekspert pri našem konzulatu v Milanu. Letna naročnina znaša za Jugoslavijo Din 100.—

TROBEVLSKI PREMOG, DRVA, KOKS, ANGLEŠKI PREMOG, SLEZIJSKE BRIKETE dobavlja **„ILIRIJA“, Ljubljana KRALJA PETRA TRG 8. Telet 220.** Platilo tudi na obroke.

Ljubljanska borza.

17. novembra 1924.

Blago: Slavonski hrast, krlji 3 m dolžine, od 50 cm prem. naprej, prvovrstni, feo meja den. 1450, bl. 1500; remeljni, 40/80, »Carintia« monte, feo nakl. post. bl. 690; bukovi krlji od 3—6 m dolž., od 25 do 45 cm prem., brez srca in velikih grč, feo meja, 1 vag., den. 400, bl. 410, zaklj. 400; bukovi krlji od 3—6 m dolž., od 45—80 cm prem., brez srca in velikih grč, feo meja, 1 vag., den. 400, bl. 410, zaklj. 400; deske 20, 25, 30 mm, III, feo meja bl. 520; bukova drva, klana, napolsuha, brez okrogli., 1 m dolžine, feo nakl. post bl. 25; oglje vilano, Ia, feo meja den. 118. Pšenica domača, feo Ljubljana den. 390; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 435; koruza nova, garancija, feo Postojna trans. bl. 235; oves bački, par.

Ljubljana bl. 430; laneno seme, feo Ljubljana den. 675, bl. 730; krompir, feo skladišče Ljubljana bl. 120; otrobi debeli, feo Ljubljana bl. 235; ajda domača, črna, feo Ljubljana den. 250; ajda domača, siva, feo Ljubljana den. 235. Fižol ribničan, orig. feo Ljubljana den. 450; ribničan, očiščen, b/n, feo Postojna trans. bl. 545; prepeličar, orig., feo Ljubljana den. 480; prepeličar, očiščen, b/n, feo Postojna trans bl. 580; mandolon, orig., feo Ljubljana den. 390; mandolon, očiščen, b/n, feo Postojna trans. bl. 495; rjavi, orig., feo Ljubljana den. 410. Jabolka za prešanje, feo nakl. post., 1 vag., den. 110; bl. 120; zaklj. 120.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 bl. 65; lot. 2 1/2% drž. renta za voj. škodo den. 110, bl. 113; Celjska pos. d. d. den. 210, bl. 220; Ljublj. kred. banka den. 220; Merkant. banka, Kočevje den. 125; bl. 126, zaklj. 125; Prva hrv. šted. den. 915; Slav. banka d. d. den. 90, bl. 95; Str. tov. in liv. den. 130; Trb. prem. dr. bl. 475; Zdr. pap. Vevče bl. 120; »Split«, an. dr. za cement Portland, Split den. 1400, bl. 1455; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 67; 4 1/2% zast. listi Kranj. dež. banke den. 17; 4 1/2% kom. zad. Kranj. dež. banke bl. 90.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (15. novembra). Pšenica: baška 75 do 76 kg, pariteta Senta, 3 vagoni 370. Oves bački, 1 vagon 280. Turščica baška, 2 vagona, 177.5; za december 197.5; za november,

3 vagoni, 177.5; sremska, 3 vagoni 175. Moka »0s«, 1 vagon, 560; »0ss«, 2 vagona, 575; »2«, 1.5 vagona 490; »6«, 1 vagon 340; »7«, 1 vagon 325. Tendence nespremenjena.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 12. t. m. so kmetje pripeljali 7 vozov sena in 2 voza slame in v soboto, 15. t. m., pa 8 vozov sena in 4 vozove slame na trg v Maribor in so prodajali seno po 55 do 85, slamo pa po 62.50 do 70 dinarjev za 100 kg.

Kolonijalna roba. (Zagreb.) Situacija na svetovnih tržiščih pretečno nedeljo ni bila več tako burna kot prošlo. V cenah pa je še vedno mnogo nestalnosti. Razen sladkorja, kave in riža, o kojih poročamo posebej, so notirali v Zagrebu na debelo: jedilno olje prima v lesenih posodah po 170 kg 25 Din, v posodah po 50 kg 25.25 Din; makaroni v paketih po 1/2 kg 11.50 Din; milo marseljski 18 Din; čokolada francoska 45; kakao holandski po 50 kg 25, v paketih po 5 kg 27 Din, po 1/2 kg 30 Din; cimet celi 40; poper 28 Din; čaj »Ceylon« 72; »Ningchow« 62; »Moning« 50; paprika I. 40, II. 25; sardine »Split« ena četrtina 9.50, ena petina 9, ena osmina 7, ena desetina 5.50; sveče »Gloria« in »Zora« 18.50 Din.

Vina na francoskem trgu. — Osemstopinjska črna vina iz leta 1924 notirajo na francoskih trgih od 60—63, desetstopinjska 65—70, desetstopinjska 70 do 78 francoskih frankov za hl.

Italijanski lesni trg. Italija plačuje kuhični meter, postavljeno na meji: jelove deske, od 17 cm dalje, paralelno rezane: 9—10 mm I. in II. 310 lir, III. 255—260 lir; 11—12 mm I. in II. 290 lir, III. 240 do 245 lir; 13—15 mm I. in II. 275—280 lir, III. 230 lir; 18 mm I. in II. 250 lir, III. 205 lir; 20 mm I. in II. 245 do 250 lir, III. 195—200 lir; 25—50 mm, I. in II. 245—250 lir, III. 190—195 lir.

Dobava, prodaja.

Dobava raznih vijakov in matie. Pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 3. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznih vijakov in matie.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Avtomobilni promet Ljubljana — Šiška — »Stora« — St. Vid nad Ljubljano. — Od 1. novembra dalje stalne avtomobilne vožnje po sledečem voznom redu: Odhod iz St. Vida (cerkev, pošta) ob delavnikih: 7.70, 8.30, 9.30; od »Stora«: 13.20, 17.30; ob nedeljah in praznikih iz St. Vida: 7.30, 10.30, 13.30, 14.30, 18.00, 19.00. Prihod k tovarni »Stora« ob delavnikih: 7.26, 8.36, 9.36, 11.45, 13.26, 16.30, 17.36; ob nedeljah in praznikih: 7.46, 10.36, 13.36, 14.36, 18.06, 19.06. — Prihod v Šiško (mitnica) ob delavnikih: 7.36, 8.46, 9.46, 11.55, 13.36, 16.40, 17.46; ob nedeljah in praznikih: 7.56, 10.46, 13.46, 14.46, 18.16, 19.16. — Prihod v Ljubljano (Figovec, kav. »Evropa«) ob delavnikih: 7.45, 8.55, 9.55, 12.04, 13.45, 16.49, 17.55; ob nedeljah in praznikih: 8.05, 10.55, 13.55, 14.55, 18.25, 10.25.

Iz Ljubljane v St. Vid: Odhod (Figovec, kav. »Evropa«) ob delavnikih: 8.00, 9.00, 10.00, 12.15, 14.00, 17.00, 18.25; ob nedeljah in praznikih: 8.30, 11.30, 14.00, 15.00, 18.30, 19.45. — Prihod v Šiško (mitnica): 8.06, 9.06, 10.06, 12.21, 14.06, 17.06, 18.30; ob nedeljah in praznikih: 8.36, 11.36, 14.06, 15.06, 18.36, 19.51. — Prihod k tovarni »Stora« ob delavnikih: 8.19, 9.19, 10.19, 12.34, 14.19, 17.19, 18.49; ob nedeljah in praznikih: 8.49, 11.49, 14.19, 15.19, 18.49, 20.04. — Prihod v St. Vid (cerkev, šola) ob delavnikih: 8.25, 9.25, 10.25, 12.40, 14.25, 17.25, 18.50; ob nedeljah in praznikih: 8.55, 11.55, 14.25, 15.25, 18.55, 20.10.

Ako je ob lepem vremenu ob nedeljah in praznikih pričakovati velikega prometa, vozi avto vsako uro in sicer: iz Ljubljane: 8.00, 9.00, 10.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00; iz St. Vida odhod v tem slučaju ob: 7.30, 8.30, 9.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30. Te vožnje se vrše ob nedeljah in praznikih in se objavijo na voznom redu pri Figovcu v Ljubljani ob 8. uri zjutraj.

TISKARNA „MERKUR“
Trg. ind. d. d.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica št. 13
Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah
Lastna knjigovodnica
Telefon št. 532
Računa pri pošl. ček. zavoda št. 13.106

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj
STOEWER - RECORD
Vrhunec finomehanike.
Zastopstvo:
Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6. I.

Priporočamo:
Jos. Petelinc
LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.
Najboljši šivalni stroji v vseh epremah Gritzmor, Adler za redbinske in obrtne rabe, istotam igle, olje ter vse potrebne dele za vse sisteme.
En gros!

Najboljše
„Pfaff“ šivalne stroje
po ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča
IGN. VOK, Ljubljana
Sodna ulica št. 7.

Veležganjarna M. ROSNER & Co. nasl.
VIKTOR MEDEN
v Ljubljani
izdeluje najboljše
likerje,
rum,
konjak,
slivovko,
brinovec,
tropinovec.
Kupuje sadje za žganjekuho.
Telefon Interurban št. 71.

JUHAN

se dobi v vseh špicerijskih prodajalnah.
Pisarna: Ljubljana, Gradišče 13.

Koledarje za leto 1925 izvršuje točno tiskarna Merkur.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
PREMOG
iz slovenskih premogovnikov vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
Inozemski premog in koks
Vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.
Naslov:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Veletrgovina A. ŠARABON
v Ljubljani priporoča
špicerijsko blago
raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi
**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.**
ZAHTEVAJTE PONUDBO!
Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.